

Τα κόμματα τελείωσαν: ώρα για πολιτική

Του Χρήστου Γιανναρά

Τα κόμματα που συγκροτούν το σκηνικό εξουσίας στην Ελλάδα σήμερα δεν είναι πολιτικοί σχηματισμοί με κυριολεκτική σημασία. Εκφράζουν απόψεις, γνώμες, ιδέες για τα προβλήματα του τόπου, αλλά δεν έχουν πρόταση πολιτική, δεν υποψιάζονται την επιτελική λογική, την εργώδη συστηματική προετοιμασία που προϋποθέτει η συγκρότηση μιας πολιτικής πρότασης. Εκφράζονται και αποφαινόμενοι για προβλήματα, ανάγκες, στοχεύσεις, αλλά με τη νοοτροπία του δημοσιολόγου, όχι του πολιτικού. Αναφέρονται στο όποιο τυχόν πρόβλημα, για να επιδείξουν δήθεν άποψη, προσχηματικό ενδιαφέρον, ενημερότητα – δεν διαθέτουν τη σοβαρότητα, τη σπουδή, την ανιδιοτέλεια που απαιτεί μια πρόταση λύσης του προβλήματος. Ζητούν την ψήφο των πολιτών για τα «γκολ» που συγκυριακά ή με ατομική κάποιων δεξιότητες πέτυχαν – όχι για το «παιχνίδι» που είναι ικανοί και προετοιμασμένοι να παίξουν, όχι για την αξία τους, όχι υπηρετώντας όραμα κοινωνικό και στόχους.

Δεν είναι πολιτικοί σχηματισμοί, είναι «κόμματα» όπως ακριβώς τα όρισε ο Ροϊδης από το 1875, χωρίς να έχουν φιλοδοξήσει να τον διαψεύσουν επί εκατόν τριάντα οκτώ ολόκληρα χρόνια. Κόμματα, δηλαδή συ- ντεχνίες με αμιγώς εμπορευ-

ματικό χαρακτήρα, απολύτως υποταγμένες στους νόμους του μάρκετινγκ. Το προϊόν που εμπορεύονται είναι επαγγελίες, συνταγές – ένα θαυματουργό φάρμακο για τη φαλάκρα. Ισχυρίζονται ότι έχουν τη συνταγή, στην πραγματικότητα πουλάνε μόνο επαγγελίες, μόνο συσκευασία – εμπορεύονται τον εντυπωσιασμό από το λανσάρισμα γενικοτήτων, δηλαδή την καθαρή εξαπάτηση του ψηφοφόρου. Μιλάνε, λ.χ., για «ριζοσπαστικό φιλελευθερισμό» ή για «δημοκρατικό σοσιαλισμό» ή για «ευρωπαϊκού προσανατολισμού Αριστερά», ακριβώς για να κερδίσουν πελάτες ολόιδια όπως οι οδοντόκρεμες λανσάρουν το «διπλό φλούορ-ράιντ» ή όπως τα απορρυπαντικά τους «γαλάζιους ενεργειακούς κόκκους» – δηλαδή πλεονεκτήματα που ο πελάτης δεν καταλαβαίνει τι σημαίνουν, αλλά τον ξιπάζουν, κερδίζουν άλογα την προτίμησή του. Αποκορύφωμα της φενάκης των τίτλων είναι αυτό που συμβαίνει σήμερα: Ένα κόμμα της «ιστορικής Δεξιάς» (υποτίθεται) συ- γκυβερνάει με ένα κόμμα κατ'επαγγελίαν «σοσιαλιστικό» και με ένα τρίτο τάχα «δημοκρατικά μαρξιστικό», προκειμένου να διακεραλεύσουν από κοινού (για το «συμφέρον της χώρας» βεβαίως) το «δόγμα σοκ» της σισύφειας «εσωτερικής ύφε-

σης» – «να διασφαλίσουν τα συμφέροντα των πιστωτών της Ελλάδας».

Η «Νέα Δημοκρατία» και το ΠΑΣΟΚ αναδείχθηκαν «κόμματα εξουσίας», επειδή κυβέρνησαν για μακρό διάστημα τη χώρα. Και πολυχρόνισαν στην εξουσία όχι για την πολιτική τους πρόταση, αλλά σαφώς, σαφέστατα, για την ικανότητα των αρχηγών – ιδρυτών τους να πείθουν τους ψηφοφόρους. Ήταν κόμματα που ιδρύθηκαν με μοναδικό, αποκλειστικό στόχο να εξυπηρετήσουν τις προσωπικές φιλοδοξίες των ιδρυτών – αρχηγών τους – όχι για να υπηρετήσουν κάποιον

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

θετειμένο επιτελικό σχεδιασμό, επεξεργασμένο με σοβαρότητα, μόχθο και ιδιοφυΐα πολιτικό πρόγραμμα.

Στη Ν.Δ. το κενό από την απουσία μιας κοινής πίστης σε κοινωνικό όραμα, στοιχειώδους επίγνωσης ποιοι στόχοι και ποια ταυτότητα προτεραιοτήτων εξασφαλίζουν την κομματική συνοχή, ήταν και είναι έλλειψη τόσο κραυγαλέα και προκλητική, ώστε να δημιουργεί κρίσιμα, οδυνηρά ερωτήματα. Ο μυθοποιημένος ιδρυτής του κόμματος ασφαλώς διέθετε φυσικό χάρισμα πολιτικής ευφυΐας και ηγετικής επιβολής,

σίγουρα παρήγαγε έργο, ομολογημένα έπαιξε ρόλο θετικό σε ιστορικές στιγμές. Αλλά τα προσόντα του ήταν σαφώς ενορμηπτικά, αντανάκλασαν τη σοφία του ενστίκτου, ήταν παντελώς άσχετος με επιτελική δουλειά, με προγραμματισμό συνέχειας και διάρκειας, με διασάφηση κοινωνικών ή πολιτισμικών στόχων πέρα από τη χρηστική αποτελεσματικότητα.

Δύο είναι τα πιο εξόφθαλμα παραδείγματα της πολιτικής ανεπάρκειας του ιδρυτή της Ν.Δ.: Δεν κατάλαβε ποτέ την πολιτική σημασία και ανάγκη να εκφράσει (και να μεταγγίσει στο κόμμα του) καύχηση

για την πατριωτική αντίσταση των Ελλήνων στο μεταπολεμικό πολυαίμακτο πραξικόπημα των οπαδών του σταλινικού ολοκληρωτισμού. Η Ν.Δ. φορτώθηκε, με μαζοχισμό κυριολεκτικά ηλίθιο, μιαν εντελώς παράλογη μειονεξία ενοχής για τον «εμφύλιο», άφησε να εξωραϊστεί το έγκλημα σε «ηρωική δημοκρατική αντίσταση», η πατριδοκτόνα παράνοια σε καύχηση «προοδευτικής» πρωτοπορίας. Τέτοιου πολιτικού Βατερλό, σε επίπεδο νοηματοδότησης της πολιτικής, δεν έχει υποστεί ούτε ο μετριότερος κομματάρχης. Στην ίδια παρα-

λιτική μειονεξία παραπέμπει και το δεύτερο παράδειγμα πολιτικής ανεπάρκειας του ιδρυτή της Ν.Δ.: Όταν ήταν πιο ολοφάνερο ότι το δημαγωγικό ταλέντο έφερνε τον Ανδρέα Παπανδρέου πλησίον στην εξουσία, ο Κων. Καραμανλής επέλεξε όχι την αναμέτρηση (που θα επιδίωκε κάθε πολιτικός με πίστη σε στόχους και στο ταλέντο του), αλλά να τραπεί σε φυγή – να καταφύγει στην πολιτικά ανεύθυνη Προεδρία της Δημοκρατίας. Δεν είχε πολιτική αντιπρόταση να αντιτάξει στον Ανδρέα ούτε κριτήρια για να αντιληφθεί τον καταστροφικό, αντικοινωνικό χαρακτήρα του λαϊκισμού του. Και αυτό αποδείχθηκε περίτρανα επίσης από το γεγονός ότι, σε όλη τη διάρκεια που κυβερνούσε το ΠΑΣΟΚ, το κόμμα του Κων. Καραμανλή ήταν πολιτικά εντελώς ανύπαρκτο – δεν άρθρωσε ούτε τον ελάχιστο ψίθυρο αντίρρησης για τον σαρωτικό «μετασχηματισμό» του κράτους, των θεσμών, της νοοτροπίας που οδήγησε στη ζούγκλα της γενικευμένης, αυτονόητης «αρπαχτής», στην εφιαλτική καταστροφή της ζωής μας σήμερα. Ο εκπασσοκισμός της Ν.Δ. ήταν ο μοιραίος καταλύτης γι' αυτή την καταστροφή.

Είναι άραγε η ώρα που ευνοεί τη φυσιολογική εξαφάνιση των κομμάτων και την εμφάνιση, επιτέλους, πολιτικών

σχηματισμών; Δεν υπάρχουν ερείσματα αισιοδοξίας. Σίγουρα το ΠΑΣΟΚ έχει πολιτικά εκπνεύσει, κυνηγεί ποσοστά μονοψήφια, δηλαδή πελατεία από τους περιθωριακούς ψυχοπαθολογικών εμμονών. Στο ίδιο περίπου κυνηγητό έχει αποδυθεί και η Ν.Δ. συντηρώντας όμως, με νύχια και με δόντια, το πλεονέκτημα να μοιράζει (και, ακόμα) διορισμούς και ευκαιρίες «αρπαχτής». Κάποιοι ελάχιστοι μέσα στον ΣΥΡΙΖΑ μιλάνε για την ιστορική ευκαιρία που έχει ο Αλέξης Τσίπρας να αναστήσει μέσα από αυτό το κόμμα ένα καινούργιο «πατριωτικό ΕΑΜ» – αλλά το ψιθυριζόμενο είναι σκέπη ουτοπία: Πώς θα εξουδετερωθούν οι ορδές της ιδιοτέλειας που επέβαλαν τον «αριστερισμό» σαν εχέγγυο καριέρας και πώς να «αναστηθεί» ένα επιπόνημα που σκόπευε καταγωγικά στην εξαπάτηση των αφελών; Η ιστορική νομοτέλεια είναι στην περίπτωση μας καταδικαστική. Σωρεύτηκε τόσο δυσθεώρητος όγκος λαθών, ανικανότητας και παλιανθρωπιών, ώστε να μην υπάρχουν πια ούτε οι τεχνικές για λυτρωτική ανάκαμψη. Γοημιότητα ελπίδας θα μπορούσε ίσως να έχει η διευρυμένη, στο μέγιστο δυνατό, συνειδητοποίηση συγκεκριμένων στόχων: Χρειαζόμαστε πολιτικούς σχηματισμούς, όχι οδοντόπαστες, όχι απορρυπαντικά.

Επιστράτευση και τσαμπουκάδες!

Η απόφαση της ΟΛΜΕ να προτείνει απεργία των καθηγητών μέσα στις εξετάσεις, όπως βέβαια και η προληπτική επιστράτευση πυροδότησαν ακραίες και αλληλοσυγκρουόμενες αντιδράσεις. Στις αριστερές ιστοσελίδες αντιμετωπίζεται ως ευκαιρία να ανατραπεί «το μνημονιακό καθεστώς».

Ένας ευφάνταστος αρθρογράφος μάλιστα προτείνει στους μαθητές να καταλάβουν τα σχολεία, στους ταξιτζήδες και στους... ποδηλάτες να τα προστατεύουν από την αστυνομία, στους δημοσιογράφους της ΕΡΤ να μοϊκοτάρουν τη μετάδοση των θεμάτων, στους καλλιτέχνες να ετοιμάσουν μεγάλες συναυλίες και βέβαια στους συνδικαλιστές να παραλύσουν τη χώρα! Στον αντίποδα, ήδη στο Ιντερνετ φτιάχτηκε ομάδα εθελοντών – επιτηρητών με 800 συμμετοχές προκειμένου να περιφρουρηθούν και να γίνουν κανονικά οι εξετάσεις.

Αν τα παίρναμε τοις μετρητοίς, θα πίστευε κανείς ότι έχουμε την ελληνική εκδοχή της Γενικής Απεργίας του 1926 που συγκλόνησε την Αγγλία και τελικά έσπασε, αφού πρώτα ομάδες εθελοντών είχαν αναλάβει να διασφαλίσουν τη λειτουργία στοιχειωδών υπη-

ρεσιών.

Απέχουμε πολύ βέβαια. Συν τοις άλλοις γιατί από τις εκλογές και μετά η πλειονότητα του κόσμου –ενδεχομένως και η πλειονότητα των καθηγητών– δείχνει να μην είναι καθόλου διατεθειμένη να πάρει μέρος σε κινητοποιήσεις και πολύ περισσότερο να αποτελέσει το πρόσχημα για την επανάληψη επεισοδίων όπως πέρσι που κά-

τών στα σχολεία.

Στη συγκεκριμένη απεργία υπάρχουν ασφαλώς σκοτεινά σημεία. Όπως για παράδειγμα η υποψία ότι η ΟΛΜΕ επιδίωξε κατά κάποιο τρόπο την επιστράτευση γιατί γνώριζε ότι η πρότασή της για απεργία θα προκαλούσε αντιδράσεις και μεταξύ των καθηγητών. Κι ακόμα ότι οι συνδικαλιστικές παρατάξεις (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑ-

ΕΘΝΟΣ

κε το κέντρο.

Από την άλλη πλευρά βέβαια δεν μπορεί κανείς να μην παρατηρήσει ότι η χώρα λειτουργεί όλο και πιο πολύ μέσα από τη λογική έκτακτων μέτρων. Εκτακτων μέτρων στη Βουλή, όπου το νομοθετικό έργο γίνεται με Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, που εγκρίνονται στη συνέχεια με τη διαδικασία του κατεπείγοντος. Και έκτακτων μέτρων στην κοινωνία: επιστράτευση των ναυτεργατών, επιστράτευση των εργαζομένων στο μετρό και τώρα επιστράτευση των καθηγη-

ΣΟΚ) κάνουν επίδειξη αδιαλλαξίας εν όψει του συνεδρίου τους το καλοκαίρι. Από την άλλη πλευρά πάλι πολλοί αναρωτιούνται γιατί έπρεπε να ανακοινώσει τώρα η κυβέρνηση την αύξηση των ωρών διδασκαλίας.

Όμως αυτά είναι δευτερεύοντα. Η ουσία είναι ότι στις σημερινές συνθήκες η κυβέρνηση εκτιμά –φοβούμεναι δικαίως– ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για κινητοποιήσεις που θα μπορούσαν να μας γυρίσουν πίσω στο κλίμα του 2011 ή του 2012. Ετσι οι επιλογές της και

οι επιλογές όλων όσοι πιστεύουν στην ανάγκη να πετύχουμε τους στόχους που έχουμε συμφωνήσει με τους εταίρους, προκειμένου να βγούμε από το Μνημόνιο, είναι λίγο-πολύ υποχρεωτικές. Με δεδομένο βέβαια ότι η οικονομία κινείται ακόμα στην κόψη του ξυραφιού και ότι κάθε ανατροπή –ας πούμε η αναβίωση της αμφιβολίας για το αν η Ελλάδα θα τα καταφέρει ή ένα νέο χτύπημα στον τουρισμό– θα μπορούσε να οδηγήσει σε εκτροχιασμό.

Μέχρι σήμερα, με την αποφασιστικότητα που έχει δείξει ο κ. Σαμαράς, φαίνεται ότι το έχει πετύχει και μάλιστα με ελάχιστο πολιτικό κόστος – ίσως και με πολιτικό όφελος, αν κρίνουμε από τη στασιμότητα του ΣΥΡΙΖΑ. Μην τρέφουμε αυταπάτες ωστόσο. Τέτοιου είδους νίκες μπορεί πολύ εύκολα να αποδειχθούν πύρρειες. Οι πολίτες καταλαβαίνουν ότι οι έκτακτες διαδικασίες και τα έκτακτα μέτρα προβλέπονται στο Σύνταγμα ακριβώς για έκτακτες συνθήκες, όπως αυτές που ζούμε σήμερα. Καμιά κυβέρνηση όμως δεν κέρδισε εκλογές με τον τσαμπουκά. Κι η γραμμή που χωρίζει τις δύο εκδοχές είναι πιο λεπτή απ' ό,τι νομίζουμε!

ΤΑ ΝΕΑ

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΤΕ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ!

Εξετάσεις στην ελληνική κοινωνία δίνουν αυτές τις ημέρες τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και η κυβέρνηση: με την αποφασισθείσα επιστράτευση παρέχεται προφανώς η εγγύηση για τη διεξαγωγή των Πανελλαδικών. Η ψυχολογία των υποψηφίων ωστόσο παραμένει βεβαρημένη. Ουδείς μπορεί να διανοηθεί ότι οι εξετάσεις θα γίνουν σε πολεμική ατμόσφαιρα: οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να κατανοήσουν ότι οι προτάσεις ανυπακοής στην επιστράτευση τους φέρνουν αντιμέτωπους με την κοινωνία και τους απομονώνουν, όπως και η κυβέρνηση οφείλει να εξαντλήσει τα περιθώρια ώστε να αποφύγει επιβεβλημένες μεν, αλλά ακραίες λύσεις. Είναι αλήθεια ότι οι εκπαιδευτικοί ανήκουν σε εκείνους που έχουν πληγεί ιδιαίτερα τα τελευταία τρία χρόνια: έστω και τώρα όμως, πρέπει να ηρωτανεύσει στις τάξεις τους το αίσθημα ευθύνης απέναντι στις δεκάδες χιλιάδες παιδιών που αγωνιούν για το μέλλον τους!